Jivago dins la tempesta

NOTA DE CARLO FELTRINELLI

Saludem la publicació d'*El doctor Jivago* en llengua catalana. Entre els molts llibres importants –novel·les o assaigs– que han coincidit amb la trajectòria de la Giangiacomo Feltrinelli Editore, fundada a Milà el 1955, *El doctor Jivago* és el que ens ve al cap de seguida. «El primer best-seller de l'edició contemporània», com s'ha llegit a les faixes d'innombrables edicions, però també la novel·la que va donar un gran sentit a la jove aventura d'una editorial italiana amb una marcada vocació internacional.

De fet, del poeta Boris L. Pasternak i de la seva primera i única obra de prosa novel·lesca se'n va tenir notícia a Milà l'abril del 1956, quan l'activitat editorial s'havia inaugurat feia poc més d'un any. La complexa aventura editorial que seguiria, la «novel·la de la novel·la» que porta a publicar l'obra en italià –en primícia mundial el 1957–, amb la gestió dels drets internacionals, és una de les batalles editorials més cruels i alhora més apassionants del segle curt, i va representar alguna cosa indeleble per a aquell editor milanès novell que tot just passava dels trenta anys. Ell mateix ho escriu al peu d'una carta adreçada a Pasternak el 1958:

Gràcies per El doctor Jivago, *per tot el que ens ha ensenyat. En una època en què els valors humans són bandejats, els éssers humans es redueixen a robots i la majoria de la gent només pensa a fugir d'ella mateixa i a resoldre els problemes del propi ego precipitant-se i matant el que queda de la seva sensibilitat humana, Jivago ha impartit una lliçó inoblidable. Ara sé que cada vegada que no sabré com tirar endavant podré tornar a Jivago i aprendre'n la lliçó de vida més gran. Jivago sempre serà al meu costat quan aquestes coses em semblin perdudes per sempre, per ajudar-me a retrobar els valors simples i profunds de la vida.*

Vet aquí. No hi ha paraules més eficaces que aquestes per recordar què és per a nosaltres *El doctor Jivago*: una novel·la tan estimada i llegida (encara!) arreu del món, que en el seu moment va ser ostatge de tants prejudicis i símbol del segle xx, i que ens parla encara en nom d'una gran història començada fa molts anys i oberta a un temps que dura, com és propi del temps de les obres que toquen el cor de dones i homes.